

Skrivelse rörande konsekvenser av Arbetsförmedlingens reformering för kommunerna i Fyrbodalsregionen

Den statliga närvaron i kommunerna behöver utökas. Dessutom behöver samverkan mellan statliga myndigheter och kommunerna förbättras. Detta gäller inte minst frågor som rör Arbetsförmedlingen och de lokala servicekontoren.

Undertecknarna av denna skrivelse föreslår en rad åtgärder för att komma till rätta med de problem en minskad statliga närvaro har orsakat. Vidare önskas en fortsatt dialog i ärendet, där Fyrbodals kommunalförbund och de ingående 14 medlemskommunerna bjuder in ansvariga politiker och tjänstemän på den statliga nivån till ett möte för att diskutera frågan. Svar på skrivelsen kan ställas till Fyrbodals kommunalförbund.

Statlig närvaro och service saknas idag i många kommuner

Förutom närvaro saknas ofta en samverkan mellan kommuner, fristående aktörer och statliga myndigheter (framför allt Arbetsförmedlingen) på en lokal nivå där utgångspunkten är individens behov. Som en konsekvens får många individer inte det stöd som de behöver för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden. I stället riskerar de att hamna eller stanna kvar i långtidsarbetslöshet, vilket i sin tur leder till att fler behöver ekonomiskt bistånd från kommunen för att kunna försörja sig.

Statens Servicecenters uppdrag är att ge lokal statlig service till privatpersoner och företag på vissa orter i landet. Statens Servicecenter fungerar dock inte som en samverkanspart till kommunerna kring enskilda individer. En del kommuner som har ett Servicecenter vittnar om att behoven som finns bland de som söker arbete inte kan mötas av centren utan det krävs en aktiv samverkan mellan stat och kommun för att stötta dessa individer. Många arbetslösa idag behöver insatser från flera aktörer, ofta under en längre period, för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Därför är en tydlig rollfördelning mellan kommunerna, Arbetsförmedlingen och de fristående aktörerna viktig för att öka chanserna att fler kommer ut i arbete eller utbildning.

Utifrån medlemskommunernas perspektiv måste det säkerställas att de lokala servicekontoren finns och att Arbetsförmedlingens uppdrag följs upp och anpassas utifrån lokala behov.

Viktigt med lokal statlig närvaro i hela landet

Lokal statlig närvaro och service i hela landet är viktigt för att skapa ett starkt samhälle och upprätthålla legitimitet och förtroende för de statliga myndigheterna. Lokal statlig service är särskilt viktigt för de som har svårigheter med det svenska språket, har vissa typer av funktionsnedsättningar eller är ekonomiskt utsatta. Dessa grupper har ofta svårt för att använda

sig av digitala tjänster. Detta märker kommunerna då de ofta får stötta sina invånare i kontakter med statliga myndigheter.

En organisationsförändring av Arbetsförmedlingen pågår, och resultatet av detta arbete är oklart (inklusive frågan om kommunerna som aktör i arbetsmarknadspolitiken). En stark lokal/kommunal förankring av Arbetsförmedlingen är nödvändig för en resultatriktad arbetsmarknadspolitik. Utarmningen av Arbetsförmedlingen i synnerhet, och andra statliga aktörer i allmänhet, i mindre kommuner måste upphöra.

Stora brister i samverkan med fristående aktörer

Reformeringen av Arbetsförmedlingen, där fristående aktörer ska hantera flertalet av de arbetssökande, har lett till svårigheter för kommunerna. Det saknas plattformar samt tydliga riktlinjer för hur alla parter förväntas samarbeta kring en individ på ett effektivt sätt. Informationsflödet mellan aktörerna, där kommunerna är en av flera, är ytterst bristfälligt. Konsekvensen blir att tiden för att etablera sig i samhället fördröjs för många. Därmed ökar ansvaret och kostnaderna för kommunerna.

Arbetsförmedlingen har inte tagit sitt ansvar i att implementera de nya arbetsätt som omorganisationen har medfört. I det stora flertalet av kommunerna saknas i dagsläget en samverkan på en lokal, operativ, nivå. Oavsett samverkan har omorganisationen på Arbetsförmedlingen medfört att kommunerna har fått ta ett allt större ansvar för de personer som står långt från arbetsmarknaden. Kommunen har samtidigt inte alltid de verktyg och medel som krävs för att stötta individen då ansvaret formellt åligger Arbetsförmedlingen och till stor del ska utföras av upphandlade fristående aktörer.

Ökad långtidsarbetslöshet och en tudelad arbetsmarknad.

Bristen på kommunikation och samverkan har lett till att kommunerna får ta ett större ansvar. Exempelvis uppmanas kommunerna att inte arbeta med individer som uppbär ekonomiskt bistånd vid en pågående individuell plan hos en fristående aktör, då det kan störa planen. Formellt kan kommunen arbeta med individen men denne riskerar då att förlora sin ersättning vilket ytterligare belastar den kommunala ekonomin då försörjningsstödet ökar än mer. Det innebär i praktiken att kommunen betalar ekonomiskt bistånd, men får inte arbeta för att korta ner vägen till egenförsörjning.

Forskning och erfarenhet visar att det är av yttersta vikt att snabbt komma ut på, alternativt återetablera sig på arbetsmarknaden för att minska risken för utanförskap och att riskera att hamna i ett långvarigt behov av ekonomiskt bistånd. Kommunerna ser att reformeringen av

Arbetsförmedlingen och det bristfälliga samarbetet mellan Arbetsförmedlingen, fristående aktörer och kommunerna, leder till just detta.

För att vända denna utveckling föreslår undertecknarna av denna skrivelse följande åtgärder:

- Lokal statlig närvaro - Statens servicecenter kan inte ersätta Arbetsförmedlingens samverkansuppdrag.
- Att det finns en nära lokal samverkan med Arbetsförmedlingen och fristående aktörer på såväl strategisk nivå som på individnivå.
- Att det finns en tydlighet kring vad Arbetsförmedlingens omorganisation och förändrade uppdrag innebär för kommunerna.
- Att en gemensam planering finns, mellan kommunen och Arbetsförmedlingen och/eller fristående aktörer, kring hur arbetet med etablering på arbetsmarknaden bedrivs för individer som uppbär försörjningsstöd.
- Att förändringarna inom Arbetsförmedlingen i större utsträckning kan anpassas efter lokala behov.
- Att det blir tydligt vad en lokal närvaro innebär rent praktiskt på strukturell- och individuell nivå.

Medlemskommunerna inom Fyrbodals kommunalförbund önskar en framåtsyftande dialog med Arbetsförmedlingen och andra berörda myndigheter för att stärka den lokala närvaron i kommunerna och att arbeta för ett tydligare samarbete mellan berörda aktörer där anpassning efter lokala behov kan göras.

De som står bakom skrivelsen:

Arbetsmarknadsnätverket Fyrbodals
Kommundirektörerna Fyrbodals
Förbundsdirektionen, Fyrbodals kommunalförbund

Skrivelsen ska gå till:

Arbetsmarknadsministern
Generaldirektören för Arbetsförmedlingen
Arbetsförmedlingskontoren i Fyrbodals
SKR
Länsstyrelsen
Tillväxtverket
Statens servicecenter

Europeiska socialfonden
Västra Götalandsregionen – Helena Lundberg
Fyrbodals kommunalförbund och dess medlemskommuner
Övriga kommunalförbund inom Västra Götalandsregionen